

Изходно ниво по БЕЛ за 11. клас

Вариант 2

Прочетете текста и отговорете на въпросите, поставени към него (1. – 4. включително).

Амазонка е река в северната част на Южна Америка, смятана за най-голямата в света, защото е най-пълноводната и притежава най-обширния водосборен басейн. Името ѝ идва от езика на местните индианци и се превежда като „буен поток“. Амазонка протича през териториите на Перу, Колумбия и Бразилия.

По много показатели Амазонка е най-голямата река в света – отток, водосборен басейн, ширина и т.н. Спорно е първото ѝ място по дължина – обикновено се смята, че река Нил е малко по-дълга, но периодично излизат сведения, обикновено произхождащи от бразилски или перуански географи, които поставят Амазонка на първо място.

Дължината на реката по различни данни е между 6250 и 6800 km. За нейно начало към момента, по изследвания от 2007 г., е приет официално потокът Кархуасанта, който извира от ледниците по високия 5597 m връх Невадо Мисми в Андите, Южно Перу, на около 160 km от езерото Титикака и на около 700 km на югоизток от Лима. Картографите смятат, че това е най-далечният от делтата извор в Амазонската речна система.

Площта на водосборния басейн на Амазонка е приблизително 7 115 000 km² – почти колкото Австралия. Простира се от 5 градуса северна ширина до 20 градуса южна ширина, и от Атлантическия океан до Интер-Андеанското плато, съвсем близо до Тихия океан.

Най-големите леви притоци на Амазонка са Рио Негро, Мараньон, Напо и Япура, десни – Мадейра, Тапажос, Жавари, Журуа, Пурус. Особено значителен приток е Рио Негро, който се влива край Манауш. Името на Рио Негро (в превод от испански Черна река) идва от факта, че водите на реката изглеждат черни, макар че са изключително чисти. Водите ѝ са бистри, но тъмноцветни и с по-голяма киселинност. Цветът им се дължи на водните растения в нея и обитаващите я микроорганизми. Това е една от най-пълноводните реки в света. Мястото, където черните води на Рио Негро се вливат в светлите води на Амазонка, представлява истинско зрелище, което местните индианци наричат „Сватбата на реките“.

Освен горите впечатляващо е и биоразнообразието на самата река Амазонка. Най-типичен пример за него са рибите: в Амазонка живеят над 3000 вида риби, или повече отколкото в целия Атлантически океан. Няма друга река в света с такова разнообразие на видове. Сред рибите най-известни са хищната пираня, най-голямата сладководна риба пираруко – дълга над 4 метра, хищната риба речен тигър и електрическата риба. Освен сладководните обитатели в Амазонка се срещат и видове, типични за океаните, като амазонски речен делфин, амазонски ламантин и дори акули.

Из интернет

1. От коя сфера на общуване е текстът?

- А) от битовата сфера Б) от медийната сфера
В) от естетическата сфера Г) от институционалната сфера

- 2. Кое от посочените твърдения е вярно според текста?**
- А) Атлантическият океан е обитаван от над 3000 вида риби – малко повече от живеещите във водите на Амазонка.
 - Б) Реката, която индианците са нарекли „буен поток“, протича в южната част на Северна Америка.
 - В) Потокът Кархуасанта, който извира от езерото Титикака, Южно Перу, официално е признат за начало на Амазонската речна система.
 - Г) Природният феномен, наречен „Сватбата на реките“, може да бъде наблюдаван в близост до Манауш.
- 3. Какво е значението на подчертаната в текста дума *показател*?**
- А) това, по което може да се съди за развитието, състоянието или хода на нещо
 - Б) признак, въз основа на който се прави преценка за стойността на предмети или явления
 - В) средство за осъществяване на нещо; преднамерено действие
 - Г) сбор от данни и сведения за справки; справочник
- 4. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текста?**
- А) В Амазонка се срещат както сладководни, така и соленоводни риби.
 - Б) Амазонка протича през земите на три държави – Перу, Колумбия и Бразилия.
 - В) Водите на Рио Негро са по-тъмни на цвят и по-нискокиселинни в сравнение с тези на Амазонка.
 - Г) Безспорно Амазонка е на първо място в света по количество вода, което се оттича за определено време, ширина, водосборен басейн и биоразнообразие.
- 5. В кой от редовете е допусната правописна грешка?**
- А) целостта, верността, светостта
 - Б) безнадеждност, безопасност, безчувственост
 - В) двойствен, свойствен, тайнствен
 - Г) учуден, увенчан, увековечен
- 6. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?**
- А) Благодарение на пръстена, изпратен на краля, става известно, че Лионел е бил невинно оклеветен и изпратен в изгнание.
 - Б) За позицията е подходящ човек с опит като радио- и телевизионен водещ, участвал в създаването на репортажи, интервюта и анкети.
 - В) Баба сложи гроздето по към мене, за да мога да си вземам по-лесно от кехлибарените зърна.
 - Г) В ход е нововъведената процедура за избор на заместник-главен прокурор на столицата.

7. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) При преработката на скалните маси за извличане на ценните метали се обработва скален отпадък, който се съхранява в големи басейни, наречени хвостохранилища.
- Б) За да се намери златоносна руда, се прави проучване на земната повърхност и в зависимост от дълбочината на находката, се разработва подземна или открита мина.
- В) В някои модерни рудници скалният отпадък се обезводнява и уплътнява, така че да намалее обемът му, и се съхранява в клетки, разположени по отработените склонове.
- Г) Съвременните технологии на добив на метали са насочени към намаляване на негативните ефекти за природата и здравето на хората дори когато това е скъпо.

8. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) В Брюксел никой не ще и да мисли, какво би станало, ако французите отхвърлят споразумението за земеделските субсидии на референдума през май.
- Б) Има ли „авариен изход“ в случай, че европейците отхвърлят споразумението, и в сила останат действащите в момента правила, приети с договора от Ница?
- В) Следователно, и занапред ще може да се живее с договора от Ница, независимо, че това означава да няма общ европейски външен министър.
- Г) В програмата се включват мерки по залесяване на терените, в които е имало открит добив на руда, и превръщането им в големи площи за туризъм и спорт.

9. В кое от изреченията е допусната граматична грешка?

- А) За някой това постижение би било повод за радост, но за него беше почти провал.
- Б) Засиленото сътрудничество в областта на външната и вътрешната политика може да доведе до значителен напредък.
- В) През последните четири месеца горските пожари, бушуващи в Австралия, опустошиха 4 милиона хектара земя.
- Г) В операта „Марта“ има няколко фрагмента, които поради своята мелодичност и поетичност се радват на огромна популярност.

10. В кое от изреченията НЕ е допусната граматична грешка?

- А) Вземи тази фойерверка, но внимавай много, за да не избухне в ръцете ти и да те нарани.
- Б) На няколко съседни по-малки острови привнесените от Европа бозайници целенасочено са унищожени.
- В) Регулацията на животинските видове се оказва правилният подход за защита на местната фауна.
- Г) Появата на някои от чуждите за островите растителни и животински видове се отразява негативно върху местните флора и фауна.

11. В кое от изреченията НЕ е допусната лексикална грешка?

- А) Ескимосите са се адаптирали и приспособили към суровите условия на живот на север.
- Б) Напоследък на книжовния пазар се наложиха имената на няколко талантиливи млади автори на художествена проза.
- В) При терористични актове с парализиращ газ полицията има извънредни пълномощия за използване на противоотрови.
- Г) На днешно време е задължително да развиваш дигиталната си компетентност, за да разчиташ на прилична работа.

12. В кой от редовете фразеологичните словосъчетания са синонимни?

- А) клатя си краката – клатят ми се краката
- Б) въртя на пръста си – въртя се на пета
- В) вдигам пара – вдигам ръце
- Г) правя вятър – правя мили очи

13. От коя творба е откъсът?

Оркестърът свиреше румънската „Дойна“. По-право казано, свиреше само Анчето, с флейта соло, а другите пригласяха. Ний слушахме от вътрешния салон. Ама, ще речете, кои са тези ний? Кои ли? Известно е кои: Сенаторът, Отело, Стувенчо и аз. [...] Безгрижно разположени около масата, с папироски в уста, ний ловяхме фиоритурите на „Дойна“ и бяхме се предали на приятно far niente. Утре е неделя – няма работа, може да поседим и по-късно...

- А) „Бай Ганьо“
- Б) „Крадецът на праскови“
- В) „Приказка за стълбата“
- Г) „Андрешко“

14. В кой от редовете правилно са свързани произведението и неговият автор?

- А) „Спи езерото“ – Христо Смирненски
- Б) „Борба“ – Пейо Яворов
- В) „Ноев ковчег“ – Йордан Радичков
- Г) „История“ – Иван Вазов

15. В кой от редовете всички герои са от едно и също произведение?

- А) Баба Кера, Цончето, Катерина
- Б) Иво, Елисавета, Андрей
- В) Ния, Данко Харсъзина, Лазар
- Г) Божана, Стоян, Аврам Немтур

16. В кой от редовете произведението и неговият жанр НЕ са свързани правилно?

- А) „Спи езерото“ – лирическа миниатюра
- Б) „Крадецът на праскови“ – роман
- В) „Балкански синдром“ – комедия
- Г) „Андрешко“ – разказ

17. Поставете правилния термин на празното място в цитата.

„_____ е един от най-фините езикови и стилови инструменти за изразяване на оценка, най-вече отрицателна. Нейното внушение и въздействие са винаги прикрепени към контекста, който осигурява разпознаването и разбирането ѝ. Употребата ѝ – и в литературата, и във всекидневния език – винаги е свързана с езиковите игри и е израз на остроумие, красноречие, критично мислене; или празна претенция, в зависимост от това дали е уместна, или неуместна, дали е умело, или троваво въведена, дали е в служба на истината, или само на суетата и остротата на говоренето.“

- А) комедията
- Б) иронията
- В) междутекстовостта
- Г) лирическата миниатюра

18. За кое произведение водещи са мотивите за покорството, страданието и гнева?

- А) „Бай Ганьо“
- Б) „Спи езерото“
- В) „Новото гробище над Сливница“
- Г) „Борба“

19. В кой от редовете и в двете произведения са налице фантастични елементи?

- А) „Крадецът на праскови“ и „История“
- Б) „До моето първо либе“ и „Андрешко“
- В) „Ноев ковчег“ и „Приказка за стълбата“
- Г) „Балкански синдром“ и „Железният светилник“

20. Какво е подчертаното в откъса изразно средство?

...Туй е казало
стадо от вълци във овчи кожи,
камък основен за да положи
на лъжи святи, а ум човешки
да скове навек в окови тежки!

- А) метафора
- Б) оксиморон
- В) символ
- Г) метонимия

21. Отговорете с 3 – 4 изречения на въпроса: Какъв образ на природата гради Яворовата поема „Градушка“?

ЛИСТ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ За
изходното ниво по БЕЛ за 11. клас
Вариант 2

1.	А	×	В	Г
2.	А	Б	В	×
3.	×	Б	В	Г
4.	А	Б	×	Г
5.	А	Б	×	Г
6.	А	Б	В	×
7.	А	×	В	Г
8.	А	Б	В	×
9.	×	Б	В	Г
10.	А	Б	×	Г
11.	А	Б	×	Г
12.	А	Б	В	×
13.	×	Б	В	Г
14.	А	Б	×	Г
15.	А	Б	В	×
16.	А	×	В	Г
17.	А	×	В	Г
18.	А	Б	В	×
19.	А	Б	×	Г
20.	А	×	В	Г

- Този лист е за учителя – направете си шаблон за проверка, като копирате листа и изрежете с макетно ножче кутийката с кръстчето, което показва верния отговор. Така много лесно ще проверите теста, след като сте снимали листа за отговори от предната страница и сте го раздали на учениците за попълване.

Максималният брой точки от изходното ниво е 25 точки – 20 от теста (по 1 точка за всеки верен отговор) и 5 от свободния отговор.

Скала за оценяване

<i>Брой точки</i>	<i>Оценка</i>
25 – 21	Отличен
20 – 16	Много добър
15 – 11	Добър
10 – 8	Среден
Под 8	Слаб

Примерен отговор на 21. въпрос: В Яворовата поема „Градушка“ природата е причина и за човешката надежда, и за човешкото отчаяние. Тази ѝ роля е напълно реалистична за едно предмодерно общество, изцяло зависимо от нея. Простонародното метонимично „*в гроба гърло не гладува, / ни жадува!*“ е изказано със сурова правдивост – а природата е отказала на хората този покой. Тя ги е оставила живи, но им е отнела хляба. Същински трагичното е, че пак природата е тази, която дава надежда и окончателно я отнема чрез градушката, представена като демон. Във финала на творбата и разрушителната природна стихия, и крехката човешка надежда се разкриват на метафорично равнище – градушката жътварка е покосила човешките „*цвет-надежди*“. Над всичко доминира усещането за безнадеждност.